

Soorten littekens

Een litteken is een normale reactie van de huid op een beschadiging. Dit letsel kan ontstaan door een ongeval, ontsteking, operatie of bijvoorbeeld een brandwond.

Vorming litteken

In veel gevallen ontstaat er na verloop van tijd een litteken dat niet pijnlijk is en een lichte kleur heeft. Hierbij is meestal sprake van een oppervlakkige of een kleine huidbeschadiging. Het vormen van een litteken kan tot twee jaar na de beschadiging duren en is sterk afhankelijk van de vorm, grootte en plek van het letsel.

Vorming afwijkend litteken

Soms reageert het lichaam afwijkend op een beschadiging, waardoor een sterk afwijkend litteken kan ontstaan. Dit litteken kan problemen geven zoals pijn, jeuk of een verminderde beweeglijkheid. Daarnaast kan het litteken als lelijk of ontsierend worden ervaren, wat maakt dat iemand hierdoor niet lekker in zijn vel kan zitten en dit litteken liever verborgen houdt.

Meest voorkomende littekens

Onrijp litteken

Een onrijp litteken is relatief jong en nog niet uitontwikkeld. Het is vaak rood, iets verheven boven de huid en kan nog pijnlijk zijn en jeuken. Meestal ontstaat na enige maanden een vlak litteken met nagenoeg dezelfde kleur als de huid en zijn er geen klachten meer van jeuk of pijn.

Hypertrofisch litteken

Hypertrofische littekens zijn vaak rood en verdikt ten opzichte van de huid eromheen en blijven beperkt tot dichtbij de randen van de eerste huidbeschadiging. Regelmatig treden er jeukklachten op. Het ontwikkelen van een hypertrofisch litteken kan enige maanden duren.

Ongeveer 6 tot 8 maanden na het ontstaan neemt het litteken iets af in omvang en roodheid, en ontstaat een stabiele fase. Dit hele proces kan tot twee jaar duren.

Het is onduidelijk wat de oorzaak is voor het ontwikkelen van een hypertrofisch litteken. Mechanische factoren kunnen een rol spelen maar ook de locatie op de huid, de leeftijd van de patiënt en huidskleur hebben invloed.

Keloïd-litteken

Een keloïd-litteken is een goedaardige verdikking van de huid met groei van littekenweefsel buiten de randen van de eerste huidbeschadiging of ontsteking. Het kan snel ontstaan maar ook na enige jaren. De verklaring hiervoor is onbekend.

De oorzaak kan een kleine ontsteking zijn, een brandwond of insectenbeet, maar het kan ook ontstaan na een chirurgische ingreep of een oorpiercing.

Keloïden komen vaak voor ter hoogte van de oren, borst, rug en de schouders. Mensen met een donkere huidskleur hebben een grotere kans op het ontwikkelen van een keloïd. Het is onduidelijk waarom dit het geval is.

Atrofisch litteken

Een atrofisch litteken is vaak vlak en soepel en ligt onder het oppervlak van de omliggende huid. Het gaat om wat kleinere littekens waarbij er een verminderde hoeveelheid bindweefsel (collageen) is en er zo een dunne huidlaag ontstaat.

Atrofie ontstaat door een verstoring in de weefselgenezing en kan meerdere oorzaken hebben zoals hoge spanning of druk op de wond, een infectie of slechte doorbloeding van het wondgebied. Ook kan bestraling of medicijngebruik van invloed zijn.

Wijdverspreide littekens

Deze littekens kenmerken zich doordat ze een groter oppervlak bestrijken dan de oorspronkelijke beschadiging van de huid. Het zijn vaak brede, lichte littekens en komen meestal voor na een chirurgische ingreep of brandwond.

Brandwonden

Na een verbranding met direct vuur, een heet object of vloeistof, ontstaat er vaak een litteken. De ernst en omvang van het litteken hangt in belangrijke mate af van de diepte en de grootte van de verbranding.

Een eerstegraads brandwond waarbij de huid intact blijft, geeft een beter litteken dan een derdegraads brandwond waarbij de huid en diepere lagen beschadigd zijn geraakt. Dit zorgt voor een grote variatie in zowel het soort litteken als in de mate en ernst van de klachten.

Litteken contractuur

Als een litteken samentrekt kan de huid korter worden en hierdoor minder rekbaar zijn. Zo ontstaat een bewegingsbeperking van bijvoorbeeld een vinger of ander ledemaat. De mate waarin een beweging beïnvloed of beperkt wordt is afhankelijk van de locatie en ernst van de contractie.

Brandwonden zijn vaak de oorzaak van een litteken contractuur.